

Grundlära­r­pro­gram­met in­rik­tn­ing F-3

Sam­hälls­ori­en­ter­an­de äm­nen 1, SO, 972G20,
13,5 hp

Studiehandledning

VT 2020

v. 1.0

Kursmål och provkoder

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna:

- beskriva interaktion och dynamiker mellan religion, samhälle och individ
- jämföra och diskutera förenande och särskiljande drag mellan olika religioner
- jämföra hur olika människor lever med och uttrycker sin religion
- redogöra för innebörder av icke-konfessionell undervisning
- redogöra för och diskutera exempel på barns tolkningar av livsfrågor
- redogöra för demokrati som ideal och praktik i en skol- och samhällskontext
- redogöra för och diskutera mänskliga rättigheter, inklusive barns rättigheter i skola och i samhälle
- redogöra för och diskutera samband mellan migration, mångkultur och en hållbar utveckling
- diskutera och planera enskilda ämnesmoment i religion- och samhällskunskap F-3 utifrån föreliggande styrdokument
- planera, presentera och diskutera lärande för hållbar utveckling för F-3

Provkoder

Provkoder	Rubrik	HP	Betyg
MRE3	Muntlig redovisning med digitala verktyg, hållbar utveckling	2.5	U, G
MTN2	Muntlig tentamen religion	5.0	U, G, VG
OBL7	Litteraturseminarium, demokrati och mänskliga rättigheter	0.0	D
OBL8	Litteraturseminarium, främlingsfientlighet och rasism	0.0	D
OBL9	Litteraturseminarium, religion och religiositet	0.0	D
OB10	Workshop, religionsfrihet och den icke-konfessionella skolan	0.0	D
OB11	Workshop, livsfrågor i barnlitteratur	0.0	D
OB13	Gudstjänstseminarium	2.0	U, G
STN3	Skriftlig tentamen samhällskunskap	4.0	U, G, VG

Lärandeaktiviteter

Vecka 4

Kursintroduktion SO1 - Anita Andersson, kursansvarig (KA)

Föreläsning: Demokrati och mänskliga rättigheter

Föreläsare: Mathias Martinsson

Föreläsning: Lärande för hållbar utveckling

Föreläsare: Anders Jidesjö

Föreläsning: Barnkonventionen. Barns rättigheter

Föreläsare: Helene Elvstrand

Föreläsning: Hur kan man jobba med demokrati i skolan? Exemplet värdegrunden

Föreläsare: Ulrika Bodén

Vecka 5

Föreläsning: Undervisa med digitala verktyg - introduktion av grupparbete

Föreläsare: Ulrika Bodén

Inför föreläsningen: Följ anvisningarna som ligger på Lisam (under SAMHÄLLSKUNSKAP) i mappen "Anvisningar till seminarier, föreläsningar och WS". Själva gruppuppgiften finns i mappen "Grupparbete Digitala verktyg/hållbar utveckling".

Föreläsning: Förutsättningar för demokrati - jämställdhet och jämlikhet

Föreläsare: Malin Wieslander

Föreläsning: Ta vär(rl)den in i skolan/förskolan med fokus på globala och nationella hållbarhetsfrågor

Föreläsare: Mathias Dimitriades (Globala skolan)

Litteraturseminarium: Demokrati och mänskliga rättigheter (OBL7)

Seminarieledare: Karin Krifors och Viktor Vesterberg

Se läsanvisningar till momentet på Lisam (under SAMHÄLLSKUNSKAP) i mappen "Anvisningar seminarier, föreläsningar och WS". På Lisam finns även en instruktion för vad som krävs för att bedömas som aktivt deltagande (D) på seminarier och workshops.

Workshop: Användbara läromedel för SO

WS-ledare: Ulrika Ekstrand (kursmentor)

Vecka 6

Föreläsning: Migration, etnicitet och mångkultur

Föreläsare: Tünde Puskas

Föreläsning: Främlingsfientlighet och rasism

Föreläsare: Karin Krifors

Föreläsning: Nyanlända barn

Föreläsare: Mottagningsenheten i Linköping respektive Norrköping

Litteraturseminarium: Mångkultur, främlingsfientlighet och rasism (OBL8)

Tünde Puskas och Viktor Vesterberg

Se läsanvisningar till momentet på Lisam (under SAMHÄLLSKUNSKAP) i mappen "Anvisningar seminarier, föreläsningar och WS". På Lisam finns även en instruktion för vad som krävs för att bedömas som aktivt deltagande (D) på seminarier och workshops.

Föreläsning: SO-didaktik

Föreläsare: Tomas Widholm

Föreläsning: SO i förskoleklass

Föreläsare: Cathrine Kayser Palmqvist

Vecka 7**Igentagning av litteraturseminarium: Demokrati och mänskliga rättigheter och Mångkultur, främlingsfientlighet och rasism**

OBS! Anmäl på Lisam senast fredag v 6.

Hemtentamen onsdag-torsdag (STN3)

Tentan läggs ut på Lisam onsdag kl 08.00 och lämnas in via Lisam senast kl torsdag kl 24.00.

Vecka 8**Föreläsning: Religion och religiositet**

Föreläsare: Mats Brusman

Vid detta tillfälle introduceras även den uppgift som utgör underlag för Gudstjänstseminariet v 10.

Föreläsning: Judendom, kristendom och islam

Föreläsare: Tomas Widholm

Föreläsning: Judendom, kristendom och islam – vad förenar och skiljer dem åt?

Föreläsare: Tomas Widholm

Litteraturseminarium: Religion och religiositet (OBL9)

Seminarieledare: Anita Andersson och Lars Wallner

Se läsanvisningar till momentet på Lisam (under RELIGIONSKUNSKAP) i mappen "Anvisningar seminarier, föreläsningar och WS". På Lisam finns även en instruktion för vad som krävs för att bedömas som aktivt deltagande (D) på seminarier och workshops.

Vecka 9**Föreläsning: Religionsfrihet och sekularisering**

Föreläsare: Mats Brusman

Workshop: Religionsfrihet och den icke-konfessionella skolan (OB10)

WS-ledare: Anita Andersson och Maria Arvidsson

Se läsanvisningar till momentet på Lisam (under RELIGIONSKUNSKAP) i mappen "Anvisningar seminarier, föreläsningar och WS". På Lisam finns även en instruktion för vad som krävs för att bedömas som aktivt deltagande (D) på seminarier och workshops.

Workshop: Att arbeta med undervisning om judendom, kristendom och islam i år 1-3 - planering och genomförande

WS-ledare: Ulrika Ekstrand (kursmentor)

Se läsanvisningar till momentet på Lisam under rubriken "Kurslitteratur till seminarier och workshops". OBS! Vid detta tillfälle håller Ulrika även en VFU-introduktion.

Vecka 10

Föreläsning: Våga tala och leda en grupp

Föreläsare: Ulrika Axelsson och Maria Thunborg (språkcentrum)

Anmälan till detta seminarium görs på Lisam senast torsdag v 9 under "Anmälan".

Igentagning: Religion och religiositet, och Religionsfrihet och den icke-konfessionella skolan

Seminarieledare: Anita Andersson

Anmälan görs på Lisam senast fredag v 9.

Föreläsning: Livsfrågor och barnlitteratur

Föreläsare: Lars Wallner

Workshop: Livsfrågor i barnlitteratur (OB11)

WS-ledare: Lars Wallner

Se anvisningar till momentet på Lisam (under RELIGIONSKUNSKAP) i mappen "Texter" och där vidare i mappen "Texter till Lars Wallners workshop om livsfrågor". På Lisam finns även en instruktion för vad som krävs för att bedömas som aktivt deltagande (D) på seminarier och workshops.

Seminarium: Gudstjänstseminarium (OB13)

Seminarieledare: Anita Andersson och Maria Arvidsson

Se anvisningar till momentet på Lisam (under RELIGIONSKUNSKAP) i mappen "Samfundsuppgift/Gudstjänstbesök". På Lisam finns även en instruktion för vad som krävs för att bedömas som aktivt deltagande (D) på seminarier och workshops.

Muntlig redovisning av gruppuppgift: Digitala verktyg och hållbar utveckling (MRE3)

Seminarieledare: Ulrika Bodén

Se anvisningar och schema på Lisam under fliken "Digitala verktyg som pedagogiskt stöd"
Grupper och tider meddelas på Lisam senast fredag v 9.

Vecka 11

Igentagning workshop: Livsfrågor i Barnlitteratur

WS-ledare: Lars Wallner

Anmälan görs på Lisam senast fredag v 10.

Muntlig tentamen religion, onsdag och torsdag (MTN2)

Anmälan till tentan görs på Lisam under länken "Anmälan" senast fredag 6/3 kl 12.00 (skriv förnamn, efternamn och studieort). Schema över dagar och grupper läggs ut på Lisam måndag v 11.

Vecka 12-13 VFU

Se separat studiehandledning

Examinationsformer och bedömningskriterier

Examinationsformer och kursmål

SO1 examineras genom en hemtentamen i "samhällskunskap" om 4hp, en muntlig tentamen i "religionskunskap" om 5hp, en gruppuppgift om digitala verktyg i undervisning om 2,5hp samt ett gudstjänstsseminarium om 2hp. Utöver det ingår obligatoriska seminarier och workshops vilka kräver såväl förberedelse som aktivt deltagande (se Lisam "Aktivt Deltagande". Läsanvisningar till föreläsningar, seminarier och workshops finner du på Lisam. Obligatorisk kurslitteratur och texter anges nedan.

Bedömningskriterier

Samhällskunskap, bedömningskriterier för (STN3)

För betyget godkänd

För att studenten skall erhålla betyget godkänd skall följande krav uppfyllas:

- Studenten ska med stöd i kurslitteraturen tydligt redogöra för demokrati som ideal och praktik i en skol- och samhällskontext
- Studenten ska med stöd i kurslitteraturen tydligt redogöra för och diskutera mänskliga rättigheter inklusive barns rättigheter, i skola och i samhälle
- Studenten ska med stöd i kurslitteraturen tydligt redogöra för och diskutera samband mellan migration, mångkultur och en hållbar utveckling
- Studenten ska använda en korrekt referenshantering och ett klart och tydligt språk.

För betyget väl godkänd

För att studenten skall erhålla betyget väl godkänd skall följande krav uppfyllas:

- Studenten ska med stöd i kurslitteraturen utförligt, tydligt och självständigt redogöra för demokrati som ideal och praktik i en skol- och samhällskontext.
- Studenten ska med stöd i kurslitteraturen utförligt, tydligt och självständigt redogöra för och diskutera mänskliga rättigheter, inklusive barns rättigheter, i skola och i samhälle
- Studenten ska med stöd i kurslitteraturen utförlig, tydligt och självständigt redogöra för och diskutera samband mellan migration, mångkultur och en hållbar utveckling
- Studenten ska använda en korrekt referenshantering och ett klart och tydligt språk.

Underkänd

Att inte uppfylla kriterierna för betyget godkänd innebär att man blir underkänd.

Religionskunskap, bedömningskriterier för muntlig examination (MTN2)

För betyget godkänd

För att studenten skall erhålla betyget godkänd skall följande krav uppfyllas:

- Studenten ska med stöd i kurslitteratur och studiebesök tydligt och med sammanhang ge exempel på orsaker till att det svenska samhället präglas och präglats av religion och sekularisering
- Studenten kan med stöd i kurslitteratur tydligt och sammanhängande

- beskriva och jämföra förenande drag mellan judendom, kristendom och islam.
- Studenten ska med stöd i kurslitteratur tydligt och sammanhängande redogöra för och diskutera exempel på barns tolkningar av livsfrågor
- Studenten ska med stöd i kurslitteratur tydligt och sammanhängande kunna redogöra för innebörder av religionsfrihet och konfessionslös undervisning i en svensk grundskolekontext.

För betyg väl godkänd

För att studenten skall erhålla betyget väl godkänd skall följande krav uppfyllas:

- Studenten ska med stöd i kurslitteratur och studiebesök utförligt och tydligt sammanhängande beskriva tänkbara orsaker till att det svenska samhället präglas och präglats av religion och sekularisering
- Studenten kan med stöd i kurslitteratur utförligt och tydligt sammanhängande beskriva och jämföra förenande drag mellan judendom, kristendom och islam.
- Studenten kan med stöd i kurslitteratur utförligt och tydligt sammanhängande redogöra för och diskutera exempel på barns tolkningar av livsfrågor
- Studenten ska med stöd i kurslitteratur utförligt och tydligt sammanhängande kunna redogöra för innebörder av religionsfrihet och konfessionslös undervisning i en svensk grundskolekontext.

Underkänd

Att inte uppfylla bedömningskriterierna för betyget godkänd innebär att man blir underkänd.

Muntlig redovisning med digitala verktyg, hållbar utveckling (MRE3)**För betyget godkänd**

För att studenten skall erhålla betyget godkänd på skall följande krav uppfyllas:

- Studenten kan tillsammans med en grupp planera och med stöd av digitala verktyg muntligt och visuellt presentera ett undervisningspass om hållbar utveckling anpassat för F-3 utifrån föreliggande styrdokument.

Underkänd: Att inte uppfylla bedömningskriterierna för betyget godkänd innebär att man blir underkänd.

Gudstjänstseminarium (OB13)**För betyget godkänd**

För att studenten skall erhålla betyget godkänd på skall följande krav uppfyllas:

- Studenten kan med stöd i kurslitteratur och studiebesök tydligt och med sammanhang beskriva och jämföra hur olika människor uttrycker sin religion.

Underkänd

Att inte uppfylla bedömningskriterierna för betyget godkänd innebär att man blir underkänd.

Kontaktuppgifter

Kursansvarig: Anita Andersson, anita.a.andersson@liu.se

Biträdandekursansvarig: Lars Wallner lars.wallner@liu.se

Kursadministratör: Elisabeth Qvarnström, elisabeth.qvarnstrom@liu.se

Kursmentor: Ulrika Ekstrand, ulrika.ekstrand@liu.se

Lärare (seminarieledare):

Anita Andersson, anita.a.andersson@liu.se

Ulrika Bodén, ulrika.boden@liu.se

Mats Brusman, mats.brusman@liu.se

Karin Krifors, karin.krifors@liu.se

Tünde Puskas, tunde.puskas@liu.se

Lars Wallner, lars.wallner@liu.se

Viktor Vesterberg, viktor.vesterber@liu.se

Litteraturlista (obligatorisk kurslitteratur och texter)

En asterisk (*) innebär att texten finns på Lisam i respektive ämnesmapp under mappen "Texter".

Två asterisker (**) innebär att boken kommer att under kursens gång kunna lånas av kursansvarig.

*af Burén, A. (2016). Bilder av kristendom i den samtida svenska samhället. I O.Franck, C. Osbeck & K. V. Brömssen, (Red.), *Religioner, livsåskådningar och etik: för lärare årskurs 4-6*. Malmö: Gleerups.

*Arneback, E. & Jämte, J. (2017). *Att motverka rasism i förskolan och skolan*. Stockholm: Natur och Kultur.

Berglund, J., & Gunner, G. (Red.). (2011). *Barn i religionernas värld*. Stockholm: Liber.

*Berglund, J. (2014). Swedish religion education: Objective but Marinated in Lutheran Protestantism?. *Temenos - Nordic Journal of Comparative Religion*, 49(2), 165-184. doi: <https://doi.org/10.33356/temenos.9545>

**Björnstjerna, J. (2007). *Sagan om den underbara familjen Kanin och monstret i skogen*. Stockholm: Bonnier Carlsen.

Blanck, S. (2019). *SO för lärare 1-3*. Malmö: Gleerups.

*Dahlbäck, H. (1998). *Fredda nio år*. Falun: Alfabet.

Ekman, J. & Pilo, L. (2012). *Skolan, demokratin och de unga medborgarna*. Malmö: Liber.

*Furseth, I., & Repstad, P. (2005). *Religionssociologi: en introduktion*. Malmö: Liber.

Globala målen. (u.å.). *Globala målen*. <http://www.globalamalen.se/skola/skolmaterial/>

*Hedin, C. (2004). *Abrahams barn*. Malmö: Diálogos.

Lahdenperä, P. & Sundgren, E. (Red.). (2016). *Skolans möte med nyanlända*. Stockholm: Liber.

Landin, S., & UNDP. (2016). *Blir världen bättre? Fakta om utvecklingen i världen*. Stockholm: UNDP. Från <http://www.globalamalen.se/wp-content/uploads/2016/10/Blir-varlden-battre.pdf>

*Liljefors Persson, B. (2011). Abrahams barn – inkluderande undervisning utifrån kreativt samarbete och dialog. I M. Löfstedt (Red.), *Religionsdidaktik: mångfald, livsfrågor och etik i skolan*. Lund: Studentlitteratur.

Liljestrand, J. (2010). Barns möte med institutionaliserad undervisning och dess innebörder för demokratiskt medborgarskap. *Utbildning & Demokrati* 19(2), 59-76. Från <https://www.oru.se/globalassets/oru-sv/forskning/forskningsmiljoer/hs/humus/utbildning-och-demokrati/2010/nr-2/johan-liljestrand---barns-mote-med-institutionaliserad-undervisning-och-dess-inneborder-for-demokratiskt-medborgarskap.pdf>

Lärarens handbok: läroplaner, skollag, yrkesetiska principer, FN:s barnkonvention. (2017). Lund: Studentlitteratur.

**Nilsson, U., & Tidholm, A-C. (2002). *Adjö, herr Muffin*. Stockholm: Bonnier Carlsen.

*Olofsson, B. (2015). *Den underbara gäddan – muntligt berättande i förskolan*. Malmö: Lärarförlaget.

Plan Sverige. (u.å.) *Ett brev från Barsha*. Från <https://plansverige.org/ett-brev-fran-barsha/>

*Puskás, T., & Ålund, A. (2013). Etnicitet – Gränsdragningens och skillnadsskapandets komplexitet. I M. Dahlstedt & A. Neergaard (Red.), *Migrationens och etnicitetens epok: kritiska perspektiv i etnicitets- och migrationsstudier* (s. 27-53). Stockholm: Liber.

Regeringen (u.å), Barnets rättigheter. Från <https://www.regeringen.se/49d199/globalassets/regeringen/dokument/socialdepartementet/barnets-rattigheter/konventionen-om-barnets-rattigheter-svenska-2018.pdf>

Roth, H.-I. (2015). Det sena genombrottet för mänskliga rättigheter. *Utbildning & demokrati*, 24(1), 29-49. Från <https://www.oru.se/globalassets/oru-sv/forskning/forskningsmiljoer/hs/humus/utbildning-och-demokrati/2015/nr-1/hans-ingvar-roth---det-sena-genombrottet-for-manskliga-rattighetsutbildningar.pdf>

Riksdagen. (2010). *Därför demokrati. Studiematerial från Riksdagen*. Från <http://docplayer.se/421025-Darfor-demokrati-studiematerial-fran-riksdagen.html>

Riksdagen. (u.å.). *Regeringsformen*. Från <http://riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/kungorelse-1974152-om-beslutad-ny-regeringsform-sfs-1974-152>

Sida. (2006). *Jämställdhet gör världen rikare: en inspirationsskrift för skolans alla lärare om jämställdhet för hållbar utveckling i ett globalt perspektiv*. Stockholm: Sida. Från <https://www.sida.se/contentassets/2da2f6eaea0c45a3bb9bae4a01180e16/13565.pdf>

Skolverket. (2013). *Förskolans och skolans värdegrund – förhållningssätt, verktyg och metoder* (rev. uppl. 2013). Från <https://www.skolverket.se/publikationer?id=2579>

Skolverket. (2019). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011: reviderad 2019*. Stockholm: Skolverket. Från <https://www.skolverket.se/getFile?file=4206>

*Skolverket (u.å) *Skolan och kyrkan*. Hämtad 18 jan, 2018, från Skolverket (finns endast som kopierad text på Lisam).

*Smart, N. (1998). Introduction. I N. Smart (Ed.), *The World's Religions*. Cambridge: Cambridge University Press.

SOU 2012:74. *Främlingsfienden inom oss*. Stockholm: Fritzes. Från <http://www.regeringen.se/49baff/contentassets/59ee0dc5b7dd4411b66e0c51adcdf75b/framlingsfienden-inom-oss-sou-201274>

Sund, P., & Sund, L. (2017). *Hållbar utveckling: ämnesdidaktisk tematisering för grundskolan*. Stockholm: Liber.

Delegationen för jämställdhet i skolan (2010). *Flickor, pojkar, individer: om betydelsen av jämställdhet för kunskap och utveckling i skolan : slutbetänkande*. Från <https://www.regeringen.se/49b719/contentassets/128cb1c062054e819f88f872a7bd7710/flickor-pojkar-individer---om-betydelsen-av-jamstalldhet-for-kunskap-och-utveckling-i-skolan-sou-201099>

Unicef. (u.å.). *Barnkonventionen*. Från <https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten#full>

von Brömssen, K. (2019). *Att förstå religiositet i dagens Europa*. Hämtad 2 januari, 2020, från Skolverket, <https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning-och-utvarderingar/forskning/att-forsta-religiositet-i-dagens-europa>

Öhrn, E. (2014). Framställningar av utbildning, prestationer och kön. I E. Öhrn & A. Holm (red.) *Att lyckas i skolan: om skolprestationer och kön i olika undervisningspraktiker* (s. 177-187), Göteborg: Göteborgs universitet. Från https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/37427/10/gupea_2077_37427_10.pdf